

<sup>1</sup> Ellenállási mozgalom (francia).

150. W. G. HAYTER KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(London, 1945. október 2.)

Dear Count Károlyi,

I am glad to say that we have now received a telegram from Budapest<sup>1</sup> informing us that both the Russian and Hungarian authorities have agreed that if you and Countess Károlyi visit Hungary you will both be able to return to this country if you wish to do so.

yours sincerely

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti)

\*

Tisztelt Károlyi gróf,

Örömmel közölhetem, hogy most kaptunk egy táviratot Budapestről,<sup>1</sup> mely arról tájékoztat, hogy mind az orosz, mind a magyar hatóságok hozzájárultak, hogy ha Ön és Károlyi grófnő Magyarországra látogatnak, mindketten visszatérhessenek hozzánk, ha úgy kívánják.

<sup>1</sup> Gascoigne szeptember 26-án küldött táviratának szövege a következő: „Orosz és magyar illetékesek (authorities) most egyeztek meg abban, hogy Károlyi és felesége Magyarországra jöhetnek és el is hagyhatják.” A táviratot megkapták az angol kormány tagjai. (PRO FO 371/48 468.) Ugyanitt található Hayter október 2-i levelének fogalmazványja.

151. HAVAS ENDRE KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(London, 1945. október 4.)

Kedves Elnökné,

Köszönöm levelét. Remélem, hogy megkapta az LMK csekket. Őszintén bevallva eddig azért nem írtam, mert rendkívül rosszul esett, hogy a múltkor lecsapta a telefont. De miután tudja, hogy nekem az a hibám, hogy csak egy napig tudok haragudni, már el is felejtettem. Mégis le szeretném szögezni, hogy én semmiféle széket nem törtem el, és a klubban hagyott asztal olyan kijavíthatatlanul össze volt törve, hogy csak tüzelőfának lehetett használni. Ennek a tüzelőfának egy részét a Finch által odaküldött ember úgy lát-szik elvitte, mert amikor az Elnök úrral a kulcs visszaadása után a linóleum miatt visszamentünk, már nem volt a padláson. Ennek ellenére felajánlok 2 fontot a mozgalomnak ezért a kárért.

Remélem, hogy jobban érzi magát, és nemsokára utazóképes állapotban lesz. A mozgalom történetét és a pénzügyi elszámolást a jövő héten befejezem, és ezen a héten végre kaptam munkákat, és nagyon kevés időm van. Tudom, hogy már régen készen kellett volna lenni, de olyan aprólékos munka, és olyan nehéz a különböző adatokat összeszedni. Megnehezíti a munkát, hogy hosszú időn keresztül nem én csináltam a dolgokat, legalábbis a pénzügyi részét, és így mindent ki kell nyomoznom. Arról nem is beszélve,

hogy milyen antifinanciális lény vagyok (ahogy Kaczér mondta, „megváltó” és nem „pénzváltó” zsidó.)

A BBC végre az október 6-i ünnepélyen engem is szerepeltet, Meredith „The Patriotic Engineer” című magyar tárgyú versét fordítottam le...<sup>1</sup>

Egyébként alig hallok valamit. Az LMK-ban megválasztották az új vezetőséget, és az Elnök urat mint díszelnököt nagyon megtapsolták. Richter<sup>2</sup> elutazott, és megkért, hogy tolmácsoljam üdvözetét. Igyekezni fog írni! Szombattól kezdve lehet táviratozni Magyarországra. Sajnos Bevinék szörnyű politikát csinálnak. De most Budapesten van egy fiatal Labour-képviselő, Mr. Hare, aki nagyszerűen nyilatkozott a BBC-nek Magyarországról.

Márta kapott egy újabb vöröskereszt-levelet az édesanyjától, aug. 27-i kelettel. Sajnos az Édesapja, úgy látszik, végleg eltűnt. Buda ostrománál veszett nyoma. Ennyi idő után aligha marad valami remény arra, hogy előkerül.

Éva<sup>3</sup> bizonyára elmondott mindent. Most fogom felhívni.

Remélem az Elnök úr jól van. Bölöni már talán otthon van. Párizsban vannak a magyar szakszervezetek küldöttei, és így azoknak is elmondhatta, amit az Elnök úr írt neki. Horváth Zoltán,<sup>4</sup> akit jól ismerek, és Ignotus Palinak is jó barátja, a szociáldemokrata párt egyik fontos tagja is Párizsba érkezett és ide is át akar jönni néhány napra. Diplomáciai útlevéllal jött. Jó volna vele beszélni. Jó volna, ha az Elnök úr neki is írna vagy sürgönyözne. Címe: C/o Dormándi, 20 avenue Breteuil Párizs.

Mindkettőjüket szeretettel üdvözlö

Havas

Mellékelem a kis könyvecskét az elszámolással.

Olvasták Bertrand Russell cikkét a Manchester Guardianban? Nagyon érdekes. Talán jó volna táviratozni haza a Nemzetgyűlés elnökének vagy a külügyminiszternek?

PH. 704. f. Havas-levelek (másolat)

<sup>1</sup> Következik a versfordítás három strófája.

<sup>2</sup> Richter Mihály a háború előtt a Csehszlovák Kommunista Párt komáromi titkára volt, 1939-ben Angliába menekült, a Londoni Magyar Klub vezetőségének és az Angliai Magyar Tanácsnak lett a tagja. Hazatérésekor repülő-szerencsétlenségben vesztette életét.

<sup>3</sup> Károlyiék idősebb lánya.

<sup>4</sup> Horváth Zoltán történész, író, publicista, az 1920-as években bécsi szociáldemokrata emigráns. 1945-ben az SZDP külpolitikusa, vezetőségének tagja, a *Népszava* külpolitikai rovatvezetője. 1947–1948-ban a *Világosság* déli lap főszerkesztője. 1948–49-ben az egyesült párt vezetőségének tagja, a *Népszava* felelős szerkesztője. 1949–1956 között börtönben volt, szabadulása után részt vett az SZDP újjászervezésében, de a november 4-i szovjet intervenció után visszavonult a politikától. Megírta Teleki László életrajzát és „*A magyar századforduló*” című monográfiáját a „második reformnemzedékről”.

## 152. BÖLÖNI GYÖRGY KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1945. október 7.)

Kedves Elnök úr,

végtelenül köszönöm szeptember 21[-i] leveledet. Mi október 18-án indulunk Bécsnek, s onnan vonaton igyekszünk tovább. Feleségemmel igazán kockázatos az út, de még inkább a pesti élet megkezdése, de így is megpróbáljuk, mit tudunk otthon csinálni. Van visszafelé francia vízumom, Bécstől vissza egy ordre de mission egy repülőgépre, s ha a dolgok rendje úgy hozza, hamarosan is visszajöhetünk, hogy folytassuk itt a régi életünket.